

WOORDENBOEK VAN DE VLAAMSE DIALECTEN

UNIVERSITEIT GENT
Vakgroep Nederlandse Taalkunde
Blandijnberg 2
9000 Gent

Vragenlijst 171
DECEMBER 2006

KLEDING 5 + VERZORGING

Dialect van :(stad, dorp, gehucht, wijk),
.....(gemeente).....(prov.)

GESPROKEN DOOR :

Naam :
Geboorteplaats :
Geboortjaar :
Waar opgegroeid :
(vroeger) beroep :
In welke gemeente werd beroep uitgeoefend :
Dialect van moeder :
Dialect van vader :
Dialect van echtgeno(o)t(e) :
Ik ben naar school geweest tot jaar
Datum van invullen van vragenlijst :
Adres en telefoonnummer :
.....
.....

OPGETEKEND DOOR :

Naam :
Geboorteplaats :
Geboortjaar :
Dialect :
(vroeger) beroep :
Ik ben naar school geweest tot jaar.
Hoogste diploma :
Adres en telefoonnummer :
.....
.....

Beste medewerker/ster,

Deze vragenlijst moet dienen voor een dialectwoordenboek. Wilt u er dus zorg voor dragen dat u steeds woorden geeft die in uw dialect gebruikelijk waren of zijn. Tracht de dialectuitspraak zo goed mogelijk weer te geven. Maak u echter geen zorgen als dat soms moeilijk blijkt te zijn. Elke aanduiding, hoe onvolmaakt ook, is welkom.

Vul ook de eerste bladzijde (met naam, geboorteplaats enz.) zo nauwkeurig mogelijk in. Mogen we u vragen de vragenlijst in te vullen voor slechts één plaats en niet voor een hele streek? Na 'dialect van : ...' hoort de naam te staan van één bepaalde plaats van voor de gemeentefusies, niet de naam van een streek.

1. BABY- EN KINDERKLAREN

Hoe noemt u in uw dialect:

1. De ouderwetse doek van katoen die men kleine kinderen om het lijf speldde om hun ontlasting en urine op te vangen?

2.

5.

6.

2. De speld waarvan de punt in een dopje of haakje sluit zodat zij niet kan losgaan; ze werd vroeger gebruikt om luiers dicht te maken? (zie ill.2)

(toespelle, sluitspelle)

3. Een aantal doeken waarin een baby vroeger van de lenden tot de voeten gewikkeld werd?

(bunsel, boenjel, kinderbunsel)

4. De smalle strook linnen (of andere stof) die stevig om de navelstreng van een pasgeborene gebonden wordt?

(navelband, navelschroo, nagelbandeke)

5. Het katoenen onderhemdje voor baby's met lange mouwtjes en een lintsluiting? (zie ill.5)

(brassière, eerste hemdje)

6. Het gebreide babysokje in de vorm van een pantoffeltje; het wordt met een koordje boven de enkel dichtgebonden? (zie ill.6)

7. Het dekentje waarin de dopeling vroeger naar de kerk gedragen werd?

(doopcharge, doopsjaal)

8. Het morsdoekje voor kinderen, dat met lintjes voor de borst wordt gebonden?

(zeverlap, bavette, kwijlsellap, zeverlabbe, kwijlebabbe)

9. Een slaapzak voor baby's, met mouwen en eventueel met kap?

10. Het ouderwetse pakje, bestaande uit een aan elkaar vastzittend pofbroekje en een lijfje met korte mouwtjes, dat gedragen werd door kindjes die nog kropen?	
11. Het moderne pakje voor kindjes die nog kruipen?	
12. Het lange witte koorkleed dat vaak gedragen wordt door plechtige communicanten, zowel jongens als meisjes?	
13. Een pakje voor kinderen dat bestaat uit een donkerblauw jasje of bloesje met een brede kraag met witte strepen samen met een donkerblauwe of witte korte broek bij jongens en een donkerblauw of wit rokje bij meisjes? <i>(marinepakje, marinekostuum, col-marin)</i>	

2. SPORT- EN ZWEMKLEDIJ

Hoe noemt u in uw dialect:

14. Een ruim zittend gemakkelijk pak van rekbare stof, bestaande uit een broek en een jasje of een trui, gedragen bij sport of oefening en eventueel als vrijetijdskleding?	
15. Het shirt van een wielrenner?	
16. Een korte broek met een ingenaaide zeemlap, die door wielrenners en sportfietzers wordt gedragen?	
17. Een nauwsluitend turnpak, met lange of korte broek en bovenlijf uit één stuk?	
18. Het ouderwetse badpak met mouwen en beenpijpen, dat zowel door mannen als door vrouwen gedragen werd?	
19. Het moderne badpak voor vrouwen uit één stuk?	

20. Een zwembroekje voor mannen?

3. STOFFEN

Soorten stoffen

Hoe noemt u in uw dialect:

21. Textiel, stof voor kleren die aan de meter (vroeger aan de el) verkocht wordt?
(stof, stof aan de meter, goed, ellengoed)

22. Een rolrest textiel, stof voor kleren die als overschotje aan een verminderde prijs verkocht wordt?
(couponetje)

23. Glanzend katoenfluweel zonder ribbels? Van deze stof worden vaak gordijnen gemaakt.
(velours, effene pane)

24. Katoenfluweel met ribbels in de lengterichting? Van deze stof worden vaak broeken gemaakt.
(geribde pane, geribde velours)

25. De meestal donkergrijze, vaak fijn gestreepte stof die zeer sterk was en daardoor vaak gebruikt werd voor werkkleren voor mannen?
(mollevel, Engels leer, jespé)

26. Geruwde wollen of katoenen stof, waaruit onder andere winterlakens gemaakt worden?
(flanel)

27. Witte tricotstof van fijne garens, waaruit ondergoed gemaakt wordt?
(interlock, moltoné)

28. Vilt, dit is de stof waaruit vooral hoeden gemaakt worden?

29. Lichte, doorschijnende stof, vroeger van katoen, maar nu ook in synthetische vezel, waaruit communie- en bruidskleren gemaakt worden?

30. De zwarte, blinkende stof waaruit vroeger schoolschorten voor meisjes gemaakt werden? (satinette, satin)	
31. Grof, lichtbruin weefsel waaruit aardappelzakken en werkschorten gemaakt worden?	
32. Textiel dat uit vlas vervaardigd is? Deze lichte stof wordt vaak gebruikt voor zomerkleren.	
33. De blauwe, soms ook groene, katoenen stof waaruit werkkledij (bv. overalls) gemaakt wordt? (katoen, blauwe hydron, Sanfor, Gevako)	

Bedrukking van stoffen

Hoe noemt u in uw dialect:

34. Een geruite bedrukking in het algemeen? Bv. in de zin: <i>Ik heb een ... hemd gekocht.</i>	
35. Hoe noemt u de ruitjes zelf? Bv. in de zin: <i>Ik heb een rok met ... gekocht.</i> (een carreaux, carreauxtjes, kotjes)	
36. Een gestreepte bedrukking in het algemeen? Bv. in de zin: <i>Hij had een ... hemd aan.</i>	
37. Een gespikkelde bedrukking in het algemeen? Bv. in de zin: <i>Ze had gisteren een ... rokje aan.</i>	
38. Een bedrukking met bloemen? Bv. in de zin: In de zomers draagt ze altijd een ... kleedje.	
39. Kent u nog andere benamingen voor bedrukkingen van stoffen? Zo ja, gelieve de naam en een omschrijving te geven.	

40. Ruitvormige bedrukking met kleurige strepen en ruiten, zoals in Schotland gebruikt voor de nationale klederdracht? (zie ill. 40) (<i>Schotse ruit, Schotse carreaux, écosais</i>)	
41. Ruitvormige bedrukking met fijne, vrij grote ruiten op een lichte achtergrond? (zie ill. 41) (<i>prince-de-galles, grote carreaux</i>)	
42. Ruitjesstof geweven uit een witte en een gekleurde vezel; de gekleurde is meestal blauw of roze? (zie ill. 42) (<i>vichy</i>)	
43. Bedrukking met hanenpootjes? (zie ill. 43) (<i>pied-de-poule</i>)	

4. ROUWKLEDIJ

Hoe noemt u in uw dialect:

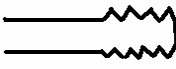
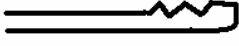
44. De kleding die men draagt bij een begrafenis of als men in de rouw is?	
45. De zwarte rouwkleding die vroeger in gegoede families door de directe nabestaanden werd gedragen op de begrafenis en daarna nog 's zondags gedurende zes maanden?	
46. De donkergrijze rouwkleding die vroeger in gegoede families door de directe nabestaanden van de overledene werd gedragen vanaf de zevende maand van de rouw?	
47. De zwarte, fijnmazige rouwsluier die van een dameshoed afhangt en het gezicht verbergt?	

48. Het zwarte bandje dat ten teken van rouw op de bovenkleding werd gedragen; het zat rond de mouw, rond de kraag of aan de sluiting van een jas?	
49. Een ruitvormig stukje zwarte stof dat ten teken van rouw op de bovenkleding werd genaaid?	
50. De zwarte knoop die men in het knoopsgat van de revers steekt bij een begrafenis of als men in de rouw is?	

5. VERSIERING EN OPSCHIK

Hoe noemt u in uw dialect:

51. Voorwerpen van edel metaal die men draagt ter versiering; ringen, oorringen, halskettingen e.d. samen?	
52. Een uurwerk dat men bij zich draagt, bv. om de pols?	
53. Een uurwerk dat men aan een ketting in de vestzak of de broekzak draagt?	
54. Een rond, ovaal of hartvormig sieraad waarin een portretje of iets dergelijks bewaard wordt? (<i>medaillon, klokske</i>)	
55. Een sieraad dat men op een kledingstuk speldt?	
56. Een ketting, vaak van goud of zilver, die om de hals gedragen wordt en waar soms een sieraad aan gehangen wordt? (<i>(hals)ketting, (hals)keten</i>)	
57. Aan een snoer geregen parels of kralen als halssieraad? (<i>perle-fine, krans, créole, collier</i>)	
58. Sieraad dat aan elk van beide oren gedragen wordt? (<i>oorbellen, oorringen, oorlingen</i>)	

59. Heeft u verschillende benamingen voor soorten oorringen, bv. voor kleine oorringen of voor lange? Zo ja, gelieve de naam en een omschrijving te geven.	
60. Sieraad dat om de arm of pols gedragen wordt? (<i>armband, bracelet</i>)	
61. Een elastiekje waarmee men lang haar samenbindt?	
62. U-vormig gebogen voorwerpje van metaaldraad om daarmee opgestoken haar bijeen te houden?	
63. Een plat gebogen voorwerpje van metaaldraad om een haarlok vast te steken tegen het hoofd? (<i>nijpertje, invisibletje, schuivertje</i>)	
64. Een (sierlijke) speld waarmee men het haar samenbindt?	
65. Kent u nog andere soorten haarspelden? Zo ja, geef de naam en een omschrijving.	
66. Krulspelden?	

6. VERZORGING

Hoe noemt u in uw dialect:

67. Het stoffen maandverband dat vroeger, vóór de opkomst van het wegwerpmaandverband gedragen werd bij de menstruatie? Het was vaak zelfgemaakt.	
68. Het gordeltje dat rond het middel werd gedragen en waarmee dit stoffen maandverband op zijn plaats werd gehouden? Het gordeltje was voorzien van knopen of jarretels waaraan het verband bevestigd werd.	

69. Vroeger werd aan de kinderen vaak een andere verklaring gegeven voor het verband, bijvoorbeeld wanneer het aan de wasdraad hing te drogen. Welke naam gaf men aan het verband? <i>(manchetten, poppenluiertjes)</i>	
70. Kent u een spottende benaming voor dit maandverband? Zo ja, welke? <i>(keldergordijn, muizegordijn)</i>	
71. Soms droeg men in plaats van een maandverband een flanellen onderrok die vanachter dubbel gestikt was om het menstruatiebloed op te vangen. Hoe noemde men deze onderrok?	
72. Kent u nog andere manieren waarop vroeger, vóór de opkomst van het moderne maandverband, het menstruatiebloed werd opgevangen? Zo ja, gelieve de naam en een beschrijving te geven.	
73. Het moderne maandverband dat na gebruik wordt weggegooid?	
74. Het hele lichaam staande wassen onder een brede waterstraal? Bv. in de zin: <i>De badkamer is bezet, want ik ga ...</i>	
75. Al wrijvend de tanden schoonmaken? <i>Ik moet mijn tanden nog ...</i>	
76. Het smeersel waarmee men de tanden schoonmaakt?	
77. De baardharen tot op de huid afsnijden met een mes of elektrisch toestel?	

78.

79.

80.

81.

78. Het ouderwetse scheermes met handvat? Ook de barbier scheerde met een dergelijk mesje. (zie ill.78)	
79. Het modernere scheermes, dat gemakkelijker te hanteren is? (zie ill.79)	
80. Het borsteltje waarmee de baard vóór het scheren werd ingesmeerd? (zie ill.80)	
81. De crème waarmee de baard vóór het scheren werd ingesmeerd? (zie ill.81)	
82. Het elektrische toestel waarmee men zich scheert?	
83. De vette crème die vroeger gebruikt werd bij de verzorging van het haar?	
84. Het platte voorwerp met tandjes, waarmee men het haar kamt?	
85. Het voorwerp met dunne pinnetjes waarmee men het haar borstelt?	
86. De spuitbus met een plakkerige stof die (door vrouwen) gebruikt wordt om het haar te fixeren?	
87. Reukstof (meestal in een mooi flesje) waarmee men het lichaam een aangename geur geeft?	
88. Hoe noemt u deze reukstof in kindertaal?	

89. Een oud, bekend reukwater op basis van alcohol?	
90. Kent u nog andere woorden of uitdrukkingen in verband met lichaamsverzorging? Zo ja, gelieve ze te noteren en eventueel een omschrijving te geven.	
91. Draden (garen, wol) met twee lange naalden of priemen volgens vaste regels zodanig dooreenwerken dat zij een samenhangend geheel vormen, vb. een paar kousen, een trui, enzovoort?	
92. Lange en dunne, metalen of houten staafjes waarmee gebreid wordt?	
93. De koker waarin de breinaalden bewaard worden?	
94. Een bol van opgewonden garen?	
95. Het oprollen van het garen tot een bol?	
96. Wollen garen voor het breien van kousen?	
97. Mandje waarin kapotte kousen bewaard worden om ze te stoppen?	
98. Het aantal steken verminderen bij het breien?	

99. Het aantal steken vermeerderen bij het breien?	
100. Manier van handwerken waarbij met een metalen pen met een weerhaak een lussenweefsel wordt vervaardigd?	
101. Manier van handwerken waarbij met de naald figuren of bloemen in of op stof worden vervaardigd?	
102. Kant maken door klosjes met garen te werpen om spelden die volgens een bepaald patroon op een kussen geprikt zijn?	
103. Kent u nog andere woorden of uitdrukkingen in verband met handwerk? Zo ja, gelieve ze te noteren en eventueel een omschrijving te geven.	